

YTTRANDE

2020-02-04

Dnr N2019/02952/JL

Vår referens: Ken Clignéz

Livsmedelsarbetareförbundet

Näringsdepartementet, Landsbygdsavdelningen

Enheten för jordbruk och livsmedelsföretagande

Remissvar: Ds 2019:19 – Genomförande av EU:s direktiv om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i jordbruks- och livsmedelskedjan (dnr N2019/02952/JL)

Sammanfattning av Livs synpunkter

- Livs menar att lagstiftningen bör omfatta alla kommersiella relationer mellan de olika aktörerna i kedjan, jordbrukare, livsmedelsindustri, återförsäljare och detaljhandlare. Otillbörliga affärsmetoder förekommer i hela livsmedelskedjan och det finns därför ingen anledning att begränsa förslaget till små och medelstora företag.
- Livs menar att så många produkter som möjligt ska omfattas av förslaget. Otillbörliga affärsmetoder drabbar såväl färskvaruproducenter som andra leverantörer i kedjan.
- Livs menar att 30-dagars betalningstid i hela livsmedelskedjan är en viktig åtgärd för att undvika att mindre aktörer tvingas ta oproportionerligt stor risk och ”agera bank” åt större aktörer.
- Livs menar att regeringen fortsatt behöver se över den snedvridna konkurrensen inom dagligvaruhandelns marknad likaså dagligvaruhandelns orimliga maktposition gentemot leverantörerna.
- Livs ställer sig slutligen positiva till det tidsmässiga införandet – utan några särskilda övergångsregler.

Inledning

Inledningsvis vill vi understryka att vi anser att utredaren lyckats väl med sitt uppdrag. Implementeringsförslaget tillgodoser på ett föredömligt sätt direktivets bakomliggande syfte, dvs. att skydda och stärka svagare leverantörer mot starkare parter i livsmedelskedjan, primärt gentemot dagligvaruhandeln.

Livsmedelsstrategin med brett stöd i Riksdagen slår fast att en fungerande konkurrens är en förutsättning för lönsamhet och tillväxt i livsmedelskedjan. En ökad svensk livsmedelsproduktion och därmed en positiv utveckling kräver schyssta villkor i hela livsmedelskedjan. En ökad förutsägbarhet i affärerna kommer i sin tur innebära att producenternas investeringsvilja ökar.

Omfattade aktörer och produkter

Det är av yttersta vikt att lagstiftningen som den gedigna utredningen föreslår omfattar alla aktörer i livsmedelskedjan och så många produkter som möjligt för att direktivet ska få en positiv effekt på relationerna i livsmedelskedjan. Otillbörliga affärsmetoder förekommer i hela livsmedelskedjan och det finns därför ingen anledning att begränsa förslaget till små och medelstora företag eller att lagen enbart ska omfatta färskvaror. Oavsett storleken på omsättningen eller andra eventuella bedömningsgrunder så anser Livs att samtliga företag ska omfattas av lagen i enighet med utredarens reglering.

Betalningstider

Sena betalningar och annulleringar med kort varsel påverkar leverantörens ekonomiska bärkraft negativt utan att ge kompensande fördelar. Den föreslagna 30/30-regeln skulle leda till minskad risk och förbättrad likviditet för alla kedjans leverantörer. 30-dagars betaltid i hela livsmedelskedjan är en viktig åtgärd för att undvika att mindre aktörer tvingas till att ta oproportionerligt stora risker och "agera bank" åt större aktörer.

Dagligvaruhandelns snedvridna konkurrens

Även om inte utredaren uttryckligen betonar det så är det dagligvaruhandelns orimliga makt gentemot leverantörerna som föranleder behovet av en lagförändring. Inom dagligvaruhandeln idag så äger tre aktörer 86 % av marknaden varav ICA innehar en orimlig marknadsandel på 51,5%.

Denna snedvridna konkurrens leder till att riskerna i regel helt förskjuts till leverantörerna. Detta samt dagligvaruhandelns orimliga makt vid upphandlingar är snarare att likna vid en utpressningssituation gentemot leverantörerna.

Utredarens slutsatser och dess implementering via lag är en bra början men det är långt ifrån att vara tillräckligt. Den snedvridna konkurrensen inom dagligvaruhandeln samt dess effekter som är angivna ovan är något som regeringen fortsatt bör se över.

Med vänlig hälsning

Ken Clignéz

LIVSMEDELSARBETAREFÖRBUNDET